

Læreruddannelse mellem refleksions- og lidenskabssyge

Af: Thorkild Thejsen

Ud fra tre perspektiver diskuterer ny bog, hvordan man kan blive en reflekterende lærer, der er med til at danne elever til at blive kritiske, refleksive borgere.

Fakta

Titel

Undervisning, dannelse og ungdomsliv

Forfatter

Dion Rüsselbæk Hansen, Lene Larsen og Michael Paulsen

Bogen begynder og slutter med et Søren Kierkegaard-citat. I denne fine ramme diskuterer forfatterne behovet for refleksion i en demokratisk, kritisk dannelseskultur. Det er vigtigt, at man kan forholde sig refleksivt til sig selv, til andre og til verden. Men hvorfor egentlig? Og hvordan, spørger de. Svarene giver de selv ud fra tre forskellige perspektiver, som indgår i bogens titel: "Undervisning, dannelse og ungdomsliv".

Bogen tager ofte afsæt i interview med gymnasielærere og undervisere fra pædagogikum, men ganske mange pointer kunne lige så godt være skrevet frem om professionshøjskolerne læreruddannelse, for de teoretiske overvejelser er principielle og generelle. Undertitlen er da også: "Refleksionsperspektiver og læreruddannelse".

Med afsæt hos Kierkegaard advarer de mod "refleksionssyge", hvor man fortaber sig i fortænkte refleksioner uden realitetsforankring eller i abstrakte konceptpædagogiske metoder, der mister følelsen og sansen for det levende undervisningsmæssige samspil mellem lærere og elever. Men forfatterne advarer på samme måde mod "lidenskabssyge", hvor læreren tror, at han hele tiden kan være emotionelt og sanseligt til stede uden at forholde sig intellektuelt.

Sprogligt er det indledende fælles kapitel noget knoldet at komme igennem. Måske skyldes det, at det er tre universitetsakademikere, der forsøger at skrive populært og letforståeligt. Det lykkes ikke helt. Forlaget har tilsyneladende ikke haft en redaktør på udgivelsen, og vanskeligt stof bliver altså ikke nemmere af at smide formuleringer som "dette og hint" eller "ny og næ" ind i kringledede sætninger med mange fagtermer, der ikke forklares.

Kapitlerne med kun én forfatter er derimod mere sprogligt sammenhængende. Og indholdet er vigtigt. Man ser på refleksion ud fra et uddannelses-, dannelses- og ungdomssociologisk perspektiv, og det er tankevækkende, hvordan begreber skiftes ud - alt efter hvilket teoretisk lys der kastes. For eksempel erstattes "*lærergerningen*" af "*lærerarbejdet*", når der skiftes fra en filosofisk-dannelsesteoretisk til en uddannelsessociologisk tradition - med de konsekvenser det får for belysningen.

Lærerprofessionen er skrøbelig. Og alt efter hvordan man betragter professionalismen, kan vægten i lærerens opgave lægges på formidling af viden, understøttelse af elevernes erkendelsesprocesser, udvikling af innovative kompetencer eller på at opfylde politiske mål.

Det er i det spændingsfelt, der uddannes lærere. Det er i det spændingsfelt, læreren udøver sin gerning. Bogen giver gode afsæt til diskussionen af disse udfordringer.